

תאריך: 27 בינואר 2011

תיקון לחוק עידוד השקעות הון

הרינו מתכבדים להביא לידיעתכם כי בימים אלו אישרה הכנסת תיקון לחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 (להלן: "החוק"), וזאת במסגרת אישור חוק המדיניות הכלכלית לשנים 2011 ו-2012 (תיקוני חקיקה), התשע"א - 2011.

להלן מובאים בקצרה עיקרי התיקון:

1. כללי

- **מטרות החוק** – מטרת החוק עודכנה, כך שהדגש הושם על השגת יעדים של הגברת הצמיחה במגזר העסקי, שיפור התחרותיות של התעשייה הישראלית בשווקים בינלאומיים ויצירת מקורות תעסוקה ופיתוח באזור הפריפריה. תינתן עדיפות לחדשנות ולאזורי פיתוח.
- **אפשרות לקבלת הטבות בשני מסלולים** – נקבע כי תינתן אפשרות ליהנות משני ההסדרים החדשים אשר ייקבעו בחוק – מענקים והטבות מס, במקביל. קרי, מפעל אשר זכאי לקבל מענק השקעה מכוח החוק במסגרת מסלול מענקים או מענקים והלוואות, יוכל לקבל גם הטבות במס.
- לשם היעילות והאחידות נקבע שהחלטה אשר תינתן רשות המיסים בתחום סמכותה על סיווג המפעל כמפעל תעשייתי תחול גם לעניין בחינת זכאותו לקבלת מענק או הלוואה מכוח החוק, וכי מפעל תעשייתי אשר קיבל מענק או הלוואה לתוכנית שאושרה לו בהתאם לחוק יסווג כמפעל תעשייתי גם לצורך מסלול ההטבות במס. לאישור זה יהא תוקף של 5 שנים ומתייחס רק לגבי אישורים אשר יינתנו החל מיום 1 בינואר 2011.
- **מפעלי תיירות** – נקבע כי הסדרי ההטבות הקבועים בחוק לגבי מפעלים בתחום התיירות יוותרו על כנם גם לאחר התיקון. עוד נקבע כי מענק השקעה לא ישולם למפעל תיירותי אשר בחר במסלול הטבות חלופי. בהתאם, ההגדרה "מפעל מוטב" צומצמה וכוללת אך ורק מפעלים תיירותיים, ונערכו ההתאמות הנדרשות בהגדרות "הכנסה מוטבת" ו"חברה מוטבת".
- **אזורי עדיפות לאומית** – הוארכה מפת אזורי העדיפות הלאומית בשנתיים נוספות (עד תום שנת 2012). כמו כן, נקבע כי מפעל מועדף אשר ממוקם בישוב אשר הורע מעמדו במסגרת שינוי מפת אזורי העדיפות הלאומית, יהא זכאי להטבות לפי הנוסח הקודם במפה למשך שנה אחת נוספת. לאחר מועד זה, יחולו עליו הטבות המס לפי מפת העדיפות הלאומית החדשה אשר תקבע.

2. מסלול הטבות המס

- בוטל מנגנון הטבות המס הקיים, למעט ביחס למפעלי תיירות, ונקבע הסדרי הטבות במס חדשים למפעלים תעשייתיים.
- נקבע מס חברות אחיד מופחת למפעלי תעשייה יצואנים (מעל 25%). שיעור המס המופחת לא יהא תלוי תכנית ויחול על כלל הכנסתו של המפעל התעשייתי.
- הופחתו שיעורי המס למפעלים התעשייתיים באופן הדרגתי על פני חמש שנים.
- נקבע כי הירידה בשיעורי המס תעשה באופן מדורג על פני חמש שנים כדלקמן:
 - בשנים 2011-2012 שיעור המס המופחת באז"פ א' יהא 10% ובשאר הארץ 15%
 - בשנים 2013-2014 שיעור המס המופחת באז"פ א' יהא 7% ובשאר הארץ 12.5%
 - החל משנת 2015 ואילך שיעור המס המופחת באז"פ א' יהא 6% ובשאר הארץ 12%
- נקבע כי המס המופחת לא יהא מותנה בביצוע השקעה מזכה בנכסים יצרניים.
- נוספה הגדרה של "הכנסה מועדפת" והובהר כי מדובר בהכנסה אשר הופקה או נצמחה מפעילותו הייצורית בישראל של מפעל מועדף.
- נקבע כי בסמכות מנהל רשות המסים לקבוע כללים לעניין ייחוס ההכנסות של מפעל מבוזר ושל מפעל אשר פועל גם מחוץ לישראל.
- בוטלו ההטבות הנוספות להן היו זכאיות חברות בהשקעת חוץ.
- בוטל מסלול "אירלנד" ו"מסלול אסטרטגי".
- נקבע מס דיבידנד מופחת בגובה 15% ללא הבחנה בין משקיע זר למקומי. בחלוקת דיבידנד לחברה ישראלית לא ינוכה מס במקור.
- נקבע מסלול הטבות מס למפעל תעשייתי מיוחד אשר יהא זכאי לשיעור מס מופחת של 5% באז"פ א' ו-8% בשאר הארץ. לעניין זה, הסיווג כמפעל מועדף מיוחד יתבסס על תכנית עסקית המראה שהמפעל יתרום מהותית לפעילות הכלכלית בישראל ויש בו כדי לקדם יעדים לאומיים במשק המדינה. על התכנית העסקית לכלול אחת מן החלופות שנקבעו. בנוסף נדרש לעמוד בתנאי הסף אשר נקבעו.

3. מסלול מענקים והלוואות

- דיון בבקשות במהלך שנת התקציב השוטפת, אגב צמצום תקופת ההמתנה לתשובה.
- שר האוצר ושר התמ"ת, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאים, לפי הצעת המנהלה או בהתייעצות עמה, לקבוע מסלולי סיוע חדשים לתעשייה אשר יעודדו חדשנות והתייעלות, שיש בהם תועלת חיצונית משמעותית למשק והשקעה בהון אנושי (ולא רק בהון פיזי). המסלולים יכולים לכלול מענקים לעידוד הכשרה מקצועית לעובדים, תמיכה בעסקים קטנים ובינוניים באמצעות הלוואות, ועוד. לגבי מסלולים אלו, רשאים השרים לקבוע תוספת מענק של עד 10% (קרי – סה"כ מענק של 4% + 30% מנהלי).
- המנהלה תיקבע את שיעור המענק אשר יינתן לכל תכנית מאושרת עד למקסימום 24% (4% תוספת מענק מנהלי), ורק באזור פיתוח א'.
- מענק יינתן רק למפעל תעשייתי אשר עומד בתנאי סעיף 18 לחוק (קרי: יצוא לחו"ל בשיעור של 25% לפחות). השקעה כאמור אינה חייבת להיות בהקמת מפעל או נכס או בהרחבתם ותוכל להיות גם בהון אנושי או בכל דרך אחרת, ובלבד שהיא מגשימה את מטרות החוק.

4. הגדרות

- נקבעה הגדרה אחידה בחוק למונח "**מפעל תעשייתי**". בעניין זה, נקבע כי מכרה, מפעל להפקת מחצבים או מפעל לחיפוש או להפקת נפט לא ייחשבו למפעל תעשייתי לעניין החוק. בנוסף נקבע כי חברה בבעלות ממשלתית מלאה לא תהא זכאית ליהנות מן ההטבות שבחוק.
 - נוספה הגדרה של "**מפעל מועדף**", על פיה הוא מפעל תעשייתי אשר מתקיימות בו הוראות החוק לעניין היותו מפעל בר תחרות התורם לתוצר המקומי הגולמי או שהוא מפעל בר תחרות בתחום האנרגיה המתחדשת.
 - נוספה הגדרה של "**חברה מועדפת**" אשר הינה חברה בעלת מפעל מועדף, שאינה חברה בבעלות ממשלתית מלאה, וכן שותפות רשומה בעלת מפעל מועדף אשר כל השותפים בה הן חברות שהתאגדו בישראל אשר אינה שותפות שכל החברות השותפות בה הן חברות בבעלות ממשלתית מלאה, ואשר מתקיימים בה מספר תנאים נוספים. חברה כאמור תהא זכאית להטבות במס.
 - נוספה הגדרה של "**הכנסה מועדפת**", אשר הינה הכנסה מן הסוגים המפורטים בהגדרה, אשר הופקה או נצמחה מפעילותו הייצורית בישראל של מפעל מועדף.
- נקבע כי הגדרה זאת תכלול, בין השאר, הכנסה ממכירת מוצרים אשר יוצרו באותו מפעל לרבות רכיביהם אשר יוצרו במפעל אחר, הכנסה ממכירת מוצרים שהם מוליכים למחצה אשר יוצרו במפעל אחר שאינו בבעלות קרובו של בעל המפעל על-פי ידע אשר פותח במפעל, הכנסה ממתן זכות לשימוש בידע או בתוכנה אשר פותחו במפעל, הכנסה מתמלוגים אשר התקבלו בשל שימוש

כאמור שמנהל רשות המסים אישר שהיא נלווית לפעילות הייצורית של המפעל המועדף בישראל, הכנסה משירות נלווה למכירות כאמור ומשירות נלווה לזכות השימוש בידע או בתוכנה או לתמלוגים כאמור לעיל, וכן הכנסה ממחקר ופיתוח תעשייתי בעבור תושב חוץ ובלבד שניתן לגביהם אישור מאת ראש המחקר למינהל ופיתוח תעשייתי. עוד נקבע כי לא תינתן הטבה לגבי חלק ההכנסה אשר נובע ממרכיבים שמקורם במכרה או במפעל אחר להפקת מחצבים.

5. אזורי עדיפות לאומית

תחומי האזורים יהיו לפי הקבוע בתוספת השנייה, אשר הוראותיה יוארכו בשנתיים מיום 1 בינואר 2011.

• תחומי אזור פיתוח א' – תחומי אזור פיתוח א' יהיו כמפורט להלן

1. תחומי רשויות מקומיות במחוזות ירושלים, הדרום והצפון ובנפת חיפה, אשר מתקיימים בהם שני אלה:

- א. רמה חברתית כלכלית נמוכה לפי אשכול 1 עד 3
- ב. שיעור אבטלה שנתי ממוצע של 10% ומעלה. תנאי זה לא יחול על רשות מקומית אשר הינה מועצה אזורית.

2. העיר ירושלים לגבי מפעלים עתירי טכנולוגיה.

3. אזור תעשייה מרחביים בתחומי מחוז הצפון, מחוז הדרום והעיר ירושלים. ואולם בנפת אשקלון רק אזורי תעשייה מרחביים בתחומי הרשויות המקומיות אשר בהן רמה חברתית כלכלית נמוכה לפי אשכול 1 עד 4.

4. אזורי תעשייה ביישובי מיעוטים (יישוב אשר 80% מתושביו אינם יהודים).

5. שדרות ויישובי עוטף עזה. לעניין זה, "יישובי עוטף עזה" – היישובים במועצות האזוריות שער הנגב, חוף אשקלון, שדות נגב ואשכול, אשר בתיהם, כולם או חלקם, שוכנים עד 7 ק"מ מגדר המערכת המקיפה את רצועת עזה וכן אזור תעשייה מרחבי שמבניו, כולם או חלקם, שוכנים עד 7 ק"מ מהגדר האמורה.

• תחומי אזור פיתוח ב' – תחומי אזור פיתוח ב' יהיו כמפורט להלן:

תחומי הרשויות המקומיות במחוזות ירושלים, הדרום והצפון ובנפת חיפה, אשר מתקיימים בהם שני אלה:

- א. רמה חברתית כלכלית נמוכה לפי אשכול 4.
- ב. שיעור אבטלה שנתי ממוצע של 8% ומעלה. תנאי זה לא יחול על רשות מקומית אשר הינה מועצה אזורית.

• מי שנכלל באזור עדיפות א' או ב', לפי העניין, כמשמעותם בצו לעידוד השקעות הון (קביעת אזורים לעניין התוספת לחוק) התשנ"ח-1998 (הצו הקודם) והורע מעמדו לפי הוראות התוספת החדשה, יחולו עליו הוראות הצו הקודם בנוסח אשר היה בתוקף ביום 31 במרץ 2002, לעניין אחד משני אלה:

- א. תוכנית השקעה בהרחבת מפעל קיים באזור כאמור.
- ב. ההשקעה המזערית המזכה לשם הרחבתו של מפעל מוטב אשר נעשתה, כולה או חלקה, עד ליום 31 בדצמבר 2010, בתנאי שהמפעל בחר בשנת בחירה אשר אינה מאוחרת לשנת המס 2012.

• קביעת תחומי האזורים

- שר האוצר ושר התמ"ת, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאים לשנות את התוספת השנייה או לקבעה מחדש, ואולם לא תיקבע תוספת כאמור לתקופה שתפחת משנתיים.
- יישוב או אזור אשר נכלל בתחומי האזורים הקבועים בתוספת השנייה והוצא ממנה, יראו מפעל אשר נכלל בתחום אותו יישוב או אזור טרם הוצאתו מתחום התוספת כאמור, ועקב כך הורע מעמדו, כאילו התוספת בנוסחה הקודם ממשיכה לחול עליו כאילו הוא ממשיך לעמוד בתנאים הקבועים בה, לפי העניין, למשך שנה נוספת.
- שר האוצר ושר התיירות רשאים לקבוע תחומי אזורים מיוחדים לעניין מפעלים תיירותיים.

6. תחולה, הוראות מעבר והוראות שעה

נקבע כי תחולת התיקון תהא ביום 1 בינואר 2011 והוא יחול על הכנסה מועדפת אשר הופקה או נצמחה בידי חברה מועדפת החל ביום התחילה.

נקבע כי תינתן אפשרות לגבי הכנסות של חברה אשר ביצעה את ההשקעה המזערית המזכה והחלה בביצוע ההשקעה בשנת המס 2010, להחיל את הוראות החוק כנוסחן עד ליום 1 בינואר 2011 ולבחור את שנת המס שעד שנת המס 2012 כשנת הבחירה.

עם זאת, תינתן האפשרות לבחור בהוראות הדין החדש, אגב ויתור על המשך יישום הוראות הדין הישן לגבי תקופת ההטבות אשר נותרה. בהקשר זה נקבע כי לא תהא זכות חזרה מבחירה כאמור. בחירה בדין החדש תיעשה במועד הקבוע להגשת הדוח השנתי למס הכנסה בכל שנה, והיא תחול על כלל הכנסתו של המפעל החל בשנת המס שלאחר שנת המס אשר לגביה הוגש הדוח ואילך.

על אף הוראות החוק עובר לתיקון לעניין חלוקת דיבידנד, חברה המקבלת דיבידנד, מתוך הכנסה חייבת לאחר שנוכה ממנה מס החברות החל עליה בשיעורים הקבועים בסעיפים 47 ו-51 לחוק, מחברה בעלת מפעל מאושר או מוטב אשר מסרה הודעת ויתור עד ליום 30 ביוני 2015, יחולו בחישוב הכנסתה החייבת של החברה מקבלת הדיבידנד הוראות הדין הרגיל לגבי דיבידנד בין חברות.

נקבעה "תקופת צינון" למפעלים אשר בחרו במסלול המענקים כדלקמן: לגבי מפעל אשר נכלל בתכנית שאושרה לפני יום 1 באפריל 2005 נקבעה תקופת צינון בת שלוש שנים מיום תחילת שנת ההפעלה של התכנית, ולגבי מפעל אשר נכלל בתכנית שאושרה אחרי יום 1 באפריל 2005 ולפני יום התחילה – חמש שנים מן המועד האמור. בסופה של תקופת הצינון רשאי המפעל לבחור להמשיך ולהחיל עליו את הוראות החוק כנוסחו טרם התיקון או את הוראות החוק החדש.

עם זאת, מפעל כאמור רשאי להגיש בקשה עד ליום 30 ביוני 2011 להחיל את הוראות החוק החדש לגבי הכנסתו אשר הופקה או נצמחה ביום התחילה ואילך. בקשה כאמור תחול לגבי שנת המס 2011 ואילך, בלא זכות חזרה.

הננו לרשותכם בכל הסבר נוסף, ככל שיידרש.

בכבוד רב,
רפופורט ושות'
רואי חשבון